

ПРО ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА НАДАННЯ СУБСИДІЙ ПІСЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ

Борисенко М.І.

Чернігівський національний технологічний університет

У статті розглядаються зміни до порядку оформлення та надання субсидій. Визначені та проаналізовані нові терміни: соціальні нормативи та соціальні норми. Досліджено значення компенсації в соціальному захисті малозабезпечених. Визначено органи, що призначають компенсацію. Наведені приклади розрахунку соціальних норм житла, на які призначається субсидія.

Ключові слова: субсидії, соціальний захист, компенсації, закон, тарифи, послуги.

Постановка проблеми. Ціни на комунальні послуги безупинно зростають. Розмір заробітної плати не підвищується. Ціни на товари та послуги зростають. Рівень життя населення погіршується. Як вижити в таких умовах? Таке питання задають собі тисячі українців, які не в змозі сплачувати рахунки за житлово-комунальні послуги. Допомога держави в таких умовах як ніколи необхідна. Ще починаючи з 1995 року, коли була введена програма житлових субсидій, допомога на покриття витрат за спожиті комунальні послуги стала дієвим засобом підтримки малозабезпечених верств населення. Але після того, як відповідні Національні комісії прийняли рішення щодо підвищення тарифів для населення, питання оформлення та отримання субсидій стоїть дуже гостро, тому що з першого жовтня змінився порядок надання житлових субсидій. Основним документом, що регулює порядок надання населенню житлових субсидій є постанова Кабінету Міністрів України № 848 від 21 жовтня 1995 року «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива». Мета статті – проаналізувати нові удосконалені правила призначення та нарахування житлових субсидій, та їх роль у посиленні соціального захисту населення в умовах підвищення цін та тарифів

По-перше – з 1 жовтня запроваджуються нові терміни: соціальна норма житла та соціальні нормативи користування житлово-комунальними послугами, на які держава надаватиме пільги, субсидії та компенсації.

Соціальна норма житла для надання субсидій встановлена у розмірі 13,65 квадратних метрів площі на одну особу та додатково 35, 22 квадратних метрів на домогосподарство, тобто 48,87 квадратних метрів на одну особу, соціальна норма житла для громадянам, які відповідно до законодавства мають пільги на оплату житлово-комунальних послуг складає 21 квадратний метр загальної площі на одну особу та додатково 10,5 квадратних метра на сім'ю, тобто 31,5 квадратних метра на одну особу.

Соціальні нормативи користування житлово-комунальними послугами, на які держава надаватиме пільги, субсидії та компенсації теж змінилися. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 409 від 6 серпня 2014 року «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування» встановлено такі нормативи:

1) для індивідуального опалення (теплопостачання):

у разі використання природного газу для індивідуального опалення – 7 куб. метрів природного газу на 1 кв. метр опалюваної площі на місяць в опалювальний період;

у разі використання електричної енергії для індивідуального опалення – 65 кВт·г на 1 кв. метр опалюваної площі на місяць в опалювальний період;

2) для користування послугами з централізованого постачання холодної води – 2,4 куб. метра на одну особу на місяць за наявності централізованого постачання гарячої води та 4 куб. метри на одну особу на місяць за відсутності централізованого постачання гарячої води.

3) для користування послугами з централізованого постачання гарячої води – 1,6 куб. метра на одну особу на місяць.

4) для користування послугами з централізованого водовідведення – 4 куб. метри на одну особу на місяць.

5) для користування послугами з газопостачання: за наявності газової плити та централізованого гарячого водопостачання –

6 куб. метрів на одну особу на місяць;

за наявності газової плити в разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача – 9 куб. метрів на одну особу на місяць;

за наявності газової плити та газового водонагрівача – 18 куб. метрів на одну особу на місяць;

6) для користування послугами з електропостачання (до 31 грудня 2017 р.) в житлових приміщеннях (будинках):

у житлових приміщеннях (будинках), крім тих, що зазначені в абзацах третьому-шостому цього підпункту, – 90 кВт·г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт·г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства), але не більш як 210 кВт·г на місяць;

обладнаних стаціонарними електроплитами, за наявності централізованого постачання гарячої води – 130 кВт·г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт·г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства), але не більш як 250 кВт·г на місяць;

обладнаних стаціонарними електроплитами, за відсутності централізованого постачання гарячої води – 150 кВт·г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт·г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства), але не більш як 270 кВт·г на місяць;

не обладнаних стаціонарними електроплитами, за відсутності централізованого постачання гарячої води та газових водонагрівальних приладів – 120 кВт·г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт·г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства), але не більш як 240 кВт·г на місяць;

у селах і селищах міського типу для громадян, яким відповідно до законодавства держава забез-

печує безоплатне освітлення житла, – 30 кВт · г на місяць на одну особу;

7) для користування послугами з електропостачання (з 1 січня 2018 р.) у житлових приміщеннях (будинках):

у житлових приміщеннях (будинках), крім тих, що зазначені в абзацах третьому – шостому цього підпункту, – 70 кВт · г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт · г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства), але не більш як 190 кВт · г на місяць;

обладнаних стаціонарними електроплитами, за наявності централізованого постачання гарячої води – 110 кВт · г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт · г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства) на житлове приміщення (будинки), але не більш як 230 кВт · г на місяць;

обладнаних стаціонарними електроплитами, за відсутності централізованого постачання гарячої води – 130 кВт · г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт · г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства) на житлове приміщення (будинки), але не більш як 250 кВт · г на місяць;

не обладнаних стаціонарними електроплитами, за відсутності централізованого постачання гарячої води та газових водонагрівальних приладів – 100 кВт · г на місяць на сім'ю (домогосподарство) з однієї особи і додатково 30 кВт · г на місяць на кожного іншого члена сім'ї (домогосподарства) на житлове приміщення (будинки), але не більш як 220 кВт · г на місяць;

у селах і селищах міського типу для громадян, яким відповідно до законодавства держава забезпечує безоплатне освітлення житла, – 30 кВт · г на місяць на одну особу;

8) користування послугами з вивезення побутових відходів – 0,4167 куб. метра на одну особу на місяць.

По-друге – змінено отримувача субсидій. Якщо раніше субсидія призначалася лише власнику житлового приміщення, то з першого жовтня субсидія призначається одному з членів домогосподарства, на якого відкрито особовий рахунок.

По-третє – змінився порядок надання житлових субсидій згідно з якими:

комісії позбавляються права приймати рішення про надання субсидії на збільшену понад норму площу житла;

для осіб, які перебувають у шлюбі, зареєстровані і проживають окремо субсидія призначається на соціальну норму житла (нині субсидія призначається без урахування додаткових 10,5 кв. м. на сім'ю);

По-четверте – змінено порядок визначення доходу громадян для призначення субсидій. Передбачено враховувати дохід на рівні прожиткового мінімуму для працездатних осіб (1218 грн.), які зареєстровані на житловій площі і декларують відсутність доходу, або доходи яких менше прожиткового мінімуму (до 1 жовтня 2014 року якщо дохід менше прожиткового мінімуму враховується фактичний дохід, якщо відсутній дохід – 17,00 грн).

По-п'яте – субсидія призначається виходячи із соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами, і перерахунок розміру призначеної субсидії за фактичними обсягами споживання послуг не здійснюється. Сума субсидії, яка надійшла на рахунки виробників послуг зараховується виробником як оплата обов'язкової частки платежу на наступний місяць. Це буде заохочуватиме споживачів до енергозбереження.

По-шосте – слід зазначити, що соціальний норматив споживання теплової енергії на опалення житла постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 409 «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування» не передбачено. Для нарахування пільг і субсидій на оплату послуги з централізованого опалення застосовуються норми споживання, встановлені органами місцевого самоврядування.

По-сьоме, Кабінет міністрів України ухвалив постанову № 83 «Про посилення соціального захисту населення в умовах підвищення цін і тарифів на комунальні послуги» від 05.04.2014, якою затвердив Порядок призначення та надання населенню компенсації додаткових витрат на оплату комунальних послуг в умовах підвищення цін і тарифів на них, яка набирає чинності з 1 липня 2014 року.

Відповідно до цього документа, компенсація буде нараховуватися сім'ям, середньомісячний сукупний дохід яких за останні півроку не перевищує суми прожиткових мінімумів для членів сім'ї (зарєєстрованих у одному житловому приміщенні). У разі, якщо у кого-небудь з працездатних членів сім'ї дохід відсутній при обчисленні сукупного доходу сім'ї його дохід приймається на рівні прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Призначати компенсацію будуть уповноважені управління праці та соціального захисту населення райдержадміністрацій, а також структурні підрозділи з питань праці та соціального захисту населення виконавчих органів міських і районних рад. Для її призначення заявник повинен звернутися до органу соціального захисту за місцем реєстрації з відповідною заявою та визначеним пакетом документів, зокрема довідками про доходи кожної особи, зарєєстрованої у житловому приміщенні (крім довідок про розмір пенсії та соціальної допомоги). Заявник також зобов'язаний пред'явити паспорт громадянина України.

Компенсація надаватиметься на безповоротній основі. Вона розраховуватиметься як різниця між розміром плати за комунальні послуги у межах норм споживання (з урахуванням пільг та субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг (далі – субсидія), які надаються відповідно до законодавства) після підвищення цін і тарифів на комунальні послуги та розміром відповідного платежу, який сім'я сплачувала до зміни цін і тарифів на комунальні послуги. При цьому застосовуються норма володіння чи користування загальною площею житла та норми споживання комунальних послуг, з урахуванням яких призначається субсидія.

Розмір компенсації розраховується окремо для кожного виду комунальних послуг в опалювальний, неопалювальний періоди, а також у неповні місяці опалювального періоду пропорційно кількості днів опалювального періоду у зазначених місяцях.

Компенсація розраховується з місяця звернення за її наданням до завершення опалювального періоду 2014-2015 років. Якщо звернення за наданням компенсації надійшло протягом трьох місяців з дня набрання чинності зазначеного Порядку, за бажанням заявника компенсація може бути призначена з травня 2014 року.

Висновки. В цілому, рівень соціального захисту отримувачів субсидій в результаті зміни нормативів змінився незначно. Для малочисельних сімей він навіть підвищений. Одинокі власники житла тепер можуть претендувати на покриття субсидією 48,87 кв. м житлоплощі, а не 31,5 кв. м. Для сімей з двох осіб ліміт покриття житлово-комунальних витрат субсидіями підвищено на 10 м з 52,5 кв.м

до 62,52 кв.м. Сім'ям з 4 чоловік доведеться на 6 м «стиснутися», з 94,5 кв.м до 89,82 кв.м. Серйозні зміни стануть відчутні лише для великих сімейств. Наприклад, для сім'ї з 10 чоловік соціальний норматив житла тепер 158,07 кв.м, а не 199,5 кв.м, як раніше.

Скасовано також пільги для власників однокімнатних квартир – раніше громадянам, які проживають в однокімнатних квартирах, субсидії надавалися на загальну площу житла незалежно від розміру квартири.

Разом з тим, з набранням чинності Постанови № 409 у пільговиків та одержувачів субсидій з'явився серйозний стимул для економного споживання комунальних послуг. Справа в тому, що нові соціальні нормативи споживання значно скромніше діяли раніше. Так, нормативи водопостачання, як холодного, так і гарячого, зменшені приблизно в два рази. Наприклад, нормативи гарячого водопостачання зменшено з 3,5 куб. метрів до 1,6 куб.

метрів. Аналогічна ситуація з водовідведенням та газопостачанням, нормативи їх споживання істотно знижені. З електропостачанням та вивезенням побутових відходів ситуація зворотна: нормативи їх споживання підвищені. Важливо і те, що тепер всі нормативи споживання приведені до одного знаменника» – об'єднані в одному документі. Раніше по кожній послугі нормативи споживання були встановлені окремими документами, що часом призводило до плутанини і навіть судових розглядів.

На поправки, внесені Постановою № 409 безпосередньо в порядок призначення субсидій та Постанова КМ № 1156, яким встановлено розмір витрат на оплату ЖКП при призначенні субсидій, варто акцентувати увагу особливо. Головна з них – відміна обов'язкових платежів у розмірі 15% чи 10% місячного або річного доходу сім'ї. Замість цих фіксованих показників тепер діє гнучка прогресивна шкала.

Список літератури:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 409. «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування».
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 р. № 83 «Про посилення соціального захисту населення в умовах підвищення цін і тарифів на комунальні послуги».
3. Порядок призначення і надання населенню компенсації додаткових витрат на оплату комунальних послуг в умовах підвищення цін і тарифів на послуги. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 р. № 83.
4. Методика обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, затверджена наказом Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції, Міністерства фінансів, Державного комітету статистики, Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму від 15 листопада 2001 р. № 486/202/524/455/3370.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. № 848 «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива».

Борисенко Н.И.

Черниговский национальный технологический университет

О ПОРЯДКЕ ОФОРМЛЕНИЯ И ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ СУБСИДИЙ ПОСЛЕ ПОВЫШЕНИЯ ТАРИФОВ

Аннотация

В статье рассматриваются изменения к процедуре регистрации и предоставления субсидий. Установлены и проанализированы новые термины: социальные нормативы и социальные нормы. Проведено исследование значения компенсации в социальной защите малоимущих. Определены органы, которые назначают компенсацию. Приведены примеры расчета социальных норм жилья, на которые назначается субсидия.

Ключевые слова: субсидии, социальная защита, компенсации, закон, тарифы, услуги.

Borisenko N.I.

Chernihiv National Technological University

ON THE PROCEDURE FOR THE PREPARATION AND SUBMISSION OF THE SUBSIDY AFTER THE TARIFF INCREASE

Summary

In the article are examined the changes to the procedure of registration and the assignment of subsidies. The new terms are established and analyzed: social norms and social standards. A study of the value of compensation in the social protection of poor is carried out. Identified agencies that assign compensation. The examples of calculation of social norms of housing, which is assigned to the subsidy.

Keywords: subsidy, social protection, compensation, law, tariffs, service.